

Lefkoşa ve Gazimağusa'yı sel aldı!

Yrd. Doç. Dr. Metin Ersoy / Havadis

Gazeteci olarak kendimizi ne kadar pasifleştirirsek, toplum nezdinde de o kadar itibarsızlaşıp güvenimizi kaybederiz. Krizin yaşanmasını beklemeden araştırmacı gazetecilik anlayışı ile özel haberlerle sorunlar çözümlenene kadar ısrarcı ve çözüm odaklı yayınlar yapılmalıdır.

“Kriz haberciliği” ile ilgili olarak bu satırlardan Soma’da yaşanan maden kazası sonrası “Kriz döneminde habercilik: Soma” başlıklı bir yazıyı sizlerle paylaşmıştım. 25 Mayıs 2014 tarihinde kaleme aldığım bu yazıdan sonra Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde (KKTC) yaşanan su basınları sonrası ortaya çıkan krizlerde, tekrardan üzerinde düşünmemiz gerektiği görülüyor. Geride bıraktığımız haftada başkent Lefkoşa ve Gazimağusa’da yaşanan sağanak yağmurlar sonrası yapılan haberciliği gözden geçirmeliyiz. Doğal afet veya alt yapı yetersizliği ile ortaya çıkan manzarada medyanın haberleri sunuş biçimi ayrıca önem kazanıyor.

Halkın bilgilendirilmesi

Böylesi kriz durumlarında habercilik refleksi ilk olarak olayın insani ve maddi boyutuna dikkat çekilmesini sağlıyor. Olayın maddi boyutundan çok insani boyutu daha önemli görünüyor. Halkın bilgi alma hakkı doğrultusunda ortaya çıkan enformasyon eksikliğinin hızlı ve doğru bir biçimde giderilmesi önemlidir. Tabii bu noktada hızlı haber iletmek uğruna haberdeki temel unsurların doğruluğundan taviz vermemiz gerekiyor.

Krizden menfaat sağlamak

Ülkemizde yaşanan bu tür doğal afet veya kriz durumlarında medyanın habercilik anlayışı ayrıca önem kazanıyor. Zira birçok vatandaş medyanın çizdiği haber çerçevesi içerisinde olayları anlamlandırıyor ve bir düşünce biçimi üretiyor. Medyadaki genel eğilim bu tür kriz durumlarını kendi çıkarı doğrultusunda kullanmak oluyor. Bir başka ifadeyle, eğer krizin yaşandığı bölgeyle ilgili suçlamak, karalamak veya itibarsızlaştırmak istenilen bir sorumlu varsa -ki bu belediye başkanı, kaymakam, bakan olabilir- onunla ilgili negatif bir haber dili geliştiriliyor.

Doğal afet değil

Lefkoşa’da yağmurlarla birlikte yaşanan su baskınları sonucunda medya kendisini suçlamadan gerekli öz eleştiri yapan Lefkoşa Türk Belediyesi Başkanı Mehmet Harmancı, yayınların birçoğunda yeni seçilmiş bir başkan olmasının verdiği avantaj ile

pek fazla eleştirilmedi. Başkan Harmancı'nın BRT 1 ana haber programına telefonla bağlanarak "bu doğal afet falan değildir, bu bir ihmaldir" demesi ve üzerine düşen sorumluluğu alması önemliydi.

Zaman kazanmak

Kıbrıs Türk basınında konuyla ilgili yapılan yayımlarda ağırlıklı olarak vatandaşın duyduğu öfkeye ve siteme yer verildi. Başkent Lefkoşa'nın yıllardır çözülemeyen alt yapı sorunu haberlerin ana temasını oluşturuyordu. Çaplı ve Taş (2009) bu tür kriz durumlarında bilgi gizlemenin devlet kuruluşlarınca yapıldığını söylüyor ve şöyle devam ediyor: "Krizi yönetmek konusunda yetersizliklerin ve eksikliklerin olması durumunu gizleyebilmek ve zaman kazanmak amacıyla sorumlu ve yetkili devlet birimleri sessizliğe bürünmektedir." Neyse ki Lefkoşa'da yaşanan su baskınlarında parmağının arkasına saklanmayan bir belediye yönetimi vardı. Bu noktada sadece belediyeyi sorumlu tutmak da doğru bir habercilik anlayışı gibi görünmüyor. Belediye ile birlikte içişleri bakanlığı ve kaymakam da sorunun çözümüne kafa yorması geriyor.

Anlık habercilik anlayışı

Lefkoşa'da yaşanan su baskınları karşısında gazetelerin olayı afete, savaşa, faciaya ve rezalete benzetmesi manidardı. Belli ki gazeteciler yaşananları en çarpıcı ve sansasyonel biçimde kamuoyuna duyurmak istiyorlardı. Haberlerdeki ortak nokta ise; sorumluluğun ve yağmurların yaşanacağını bilmesine rağmen alınması gereken önlemlerin alınmayışına dair pek fazla bilgi bulunmaması olarak gösterilebilir. Gazetecilik refleksi ile anlık haber yapıldığında bu tür durumların çıkması doğaldır, ancak önceden bilinen bir sağanak yağmurla ilgili belediyeden, bakanlığa, kaymakamlıktan polis teşkilatına kadar gerekli önlemlerin alınmamış olması ise habercilik açısından atlanmaması gereken bir gerçektir.

Çözüm odaklı yayınlar

Lefkoşa'nın hemen ardından benzer bir durumun Gazimağusa'da bir gün arayla yaşanması ise gazetelerin haber dilinde daha sert ifadelerle yer vermesine yol açtı. Vatandaş gibi gazetecilerin de sabrını taşıran su baskınları sonrasında birçok gazete bu kez olayın temel sorumlusu olarak gösterdikleri siyasilere yönelik eleştirel ifadelerle dolu haberler yayımladılar. Sürece yoğunlaşmak, pro-aktif olmak ve habercilikte çözüm odaklı bir anlayış gerektirmek gerekiyor. Böylece gazeteciler vatandaşın sorunları ile haklı taleplerine daha fazla yardımcı olabilir ve siyaset arasında pozitif bir rol üstlenerek köprü ve denetleyici görevi üstlenebilir. Bu sorumluluk almakla ilgili bir durum. Gazeteci olarak kendimizi ne kadar pasifleştirirsek, toplum nezdinde de o kadar itibarsızlaşıp güvenimizi kaybederiz. O bakımdan bu ve benzeri durumlarda krizin yaşanmasını

beklemeden araştırmacı gazetecilik anlayışı ile özel haberlerle sorunlar çözümlenene kadar ısrarcı ve çözümler odaklı yayınlar yapılmalıdır.

Soma maden kazasındaki kötü örnekte de gördüğümüz gibi gazetecilerin krizlerin yaşandığı dönemlerde haklı paniğe sürüklemeyecek, mevcut kötü durumu berbat hale dönüştürmeyecek habercilik anlayışına sahip olması gerekiyor. Halkın moralini ve psikolojisini daha fazla tiraj ve reyting yapacağız diye bozmak toplum için gazetecilik yapanların kabul edebileceği bir anlayış değildir. Bu tür durumlar sonrası hızla değişen ülke gündemi sonrasında bir sonraki yağmura ve su baskınlarına kadar konu gündemden düşüyor. Kriz döneminde medyanın halkı bilgilendirmesi ne kadar önemliyse sonrasında da sürece odaklanan bir yayıncılık anlayışı geliştirmesi gerekiyor. Konuyla ilgili yetkilileri takibe alarak ve denetleyerek atılması gereken adımların bir an önce atılması için kamuoyu baskısı oluşturulmalı.

Kaynak: Çaplı, B. & Taş, O. (2009) Kriz haberciliği, (editörler) B. Çaplı & H. Tuncel, Televizyon Haberciliđinde Etik, Fersa Matbaacılık, Ankara.